

Παλαιά Διαθήκη - Κοινωνική Διδασκαλία.

Ομιλία του γέροντα Επιφανείου Θεοδωροπούλου.

Απόσπασμα από το βιβλίο "Χριστώ τω Θεώ παραθώμεθα", Ιερών Ησυχαστήριον Κεχαριτωμένης Θεοτόκου 2003.

- **Γέροντα, προηγουμένως αναφερθήκατε στην κοινωνική διδασκαλία που περιέχει το Δευτερονόμιο. Μπορείτε να μας πείτε συγκεκριμένα στοιχεία;**

- **Είναι πολλά. Θα αναφέρω τα πιο χαρακτηριστικά:**

«Εάν γένηται εν σοι ενδεής εκ των αδελφών σου εν μια των πόλεών σου εν τη γη, η Κύριος ο Θεός σου δίδωσί σοι, ουκ αποστέρξεις την καρδίαν σου». Δηλαδή, και αν στην γη της επαγγελίας, στην οποία θα πάτε αύριο, είναι κάποιος φτωχός, δεν θα συμπεριφερθής άσπλαγχνα. «Ουδ' ου μη συσφίγξης την χεϊρά σου από του αδελφού σου του επιδεομένου»[1] Δηλαδή, ούτε θα σφίξης το χέρι σου για να μη του δώσης ό,τι χρειάζεται.

«Ανοίγων ανοίξεις τας χείρας σου αυτώ και δάνειον δανείς αυτώ όσον επιδέεται, καθότι ενδεείται»[2]. Δηλαδή, θα ανοίξης πρόθυμα το χέρι σου. Και θα προσφέρης σ' αυτόν όσο **δάνειο** του χρειάζεται, αναλόγως με τις ανάγκες τις οποίες έχει.

«Πρόσεχε σεαυτώ. Μη γένηται ρήμα κρυπτόν εν τη καρδιά σου ανόμημα λέγων· Εγγίζει το έτος το έβδομον, έτος της αφέσεως, και πονηρεύεται ο οφθαλμός σου τω αδελφώ σου τω επιδεομένω, και ου δώσεις αυτώ, και καταβοήσεται κατά σου προς Κύριον, και έσται εν σοι αμαρτία μεγάλη»[3]. Δηλαδή, πρόσεχε καλά. Μήπως σκεφθής πονηρά στην καρδιά σου και πης: Πλησιάζει το έβδομον έτος, το έτος δηλαδή της αφέσεως των χρεών. Αν του δώσω τώρα, σε ένα χρόνο θα φθάνει το έβδομο έτος και, επομένως, θα χάσω εγώ το δάνειο το οποίο θα δώσω. Άρα δεν του δανείζω. Μη βάλης τέτοια πονηρή σκέψη μέσα στην καρδιά σου. Διότι, «καταβοήσεται κατά σου προς Κύριον, και έσται εν σοι αμαρτία μεγάλη». Δηλαδή, αν το κάνης αυτό, αυτός θα δείξη αγανάκτησι εναντίον σου προς τον Θεό. Και αυτό θα είναι μεγάλη αμαρτία δική σου.

«Διδούς δώσεις αυτώ και δάνειον δανειείς αυτώ όσον επιδέεται. Και ου λυπηθήση τη καρδιά σου διδότος αυτώ. Ότι δια το ρήμα τούτο, ευλογήσει σε Κύριος ο Θεός σου εν πάσι τοις έργοις και εν πάσι, ου αν επιβάλης την χείρά σου»[4]. Θα του δώσης όσο δάνειο του χρειάζεται, αναλόγως με τις ανάγκες τις οποίες έχει. Δεν θα το δώσης με λύπη, δεν θα το δώσης με στενοχώρια, ότι «μετά από ένα-δύο χρόνια θα έλθη το έτος της αφέσεως και θα το χάσω». Αν εκείνος δεν στα δώση, υπάρχει ο Θεός που θα στα δώση. Θα σε ευλογήση πολλαπλασίως ο Θεός σε όλα τα έργα σου· όπου ακουμπήσης το χέρι σου. Ό,τι έργο να κάνης, ο Θεός θα σε ευλογήση. Και θα το πάρης πολλαπλάσιο αυτό το δάνειο, το οποίο δεν θα μπορέση ενδεχομένως μέχρι το έβδομο έτος να σου το επιστρέψη ο αδελφός σου.

«Ου γαρ μη εκλίπη ενδεής από της γης σου. Δια τούτο εγώ σοι εντέλλομαι ποιείν το ρήμα τούτο λέγων. Ανοίγων ανοίξεις τας χείρας σου τω αδελφώ σου τω πένητι και τω επιδεομένω τω επί της γης σου»[5]. Πάντοτε θα υπάρχουν φτωχοί. Και ως εκ τούτου θα είναι ανάγκη να δίνετε εσείς δάνειο στους ανθρώπους που έχουν ανάγκη. Και επειδή θα υπάρχουν πάντοτε φτωχοί, όσο και αν εγώ δεν θέλω να υπάρχουν, γι' αυτό σας διατάσσω να τηρήτε αυτή την εντολή. Ποια; Θα δώσης απλόχερα δάνειο ή ελεημοσύνη στον φτωχό αδελφό σου ή σ' όποιον έχει ανάγκες.

«Εάν δε πραθή σοι ο αδελφός σοι ο αδελφός σου ο Εβραίος ή Εβραία, δουλεύσει σοι εξ έτη, και τω εβδόμω εξαποστελείς αυτόν ελεύθερον από σου»[6]. Δούλους ξένους είναι δυνατόν να έχετε. Ισραηλίτες, όμως δεν μπορείτε να έχετε. Και αν κάποιος, λόγω μεγάλης ανάγκης, πουληθή ως δούλος σε σας, στους Ισραηλίτες, μπορείτε να τον κρατή-

σετε μόνο για έξι έτη. Το έβδομο έτος θα τον απολύσετε· θα του δώσετε την ελευθερία του. Δεν είναι δυνατόν να κρατήσετε αδελφό σας Ισραηλίτη πάνω από επτά χρόνια ως δούλο.

«Όταν δε εξαποστέλλης αυτόν ελεύθερον από σου, ουκ εξαποστελείς αυτόν κενόν. Εφόδιον εφοδιάσεις αυτόν»[7]. Δηλαδή, όταν του δώσης την ελευθερία του, δεν θα τον διώξης με άδεια χέρια. Θα του δώσης εφόδια, θα του δώσης αμοιβή για τα έτη τα οποία σου δούλεψε.

«Από των προβάτων σου και από του σίτου σου και από του οίνου σου· καθά ευλόγησέ σε Κύριος ο Θεός σου, δώσεις αυτόν»[8]. Δηλαδή, όπως ο Θεός σε γέμισε εσένα με ευλογίες, έτσι και εσύ θα φανής πλούσιος· αυτόν και θα τον γεμίσης με δώρα όταν θα φεύγη.

«Και θα μνησθήση ότι οικέτης ήσθα εν γη Αιγύπτου και ελυτρώσατό σε Κύριος ο Θεός σου εκείθεν· δια τούτο εγώ σοι εντέλλομαι ποιείν το ρήμα τούτο»[9]. Δηλαδή, θυμήσου ότι και εσύ κάποτε ήσουν δούλος στους Αιγυπτίους και ο Θεός σου σε ελευθέρωσε. Γι' αυτό, λοιπόν, έχω δικαίωμα να σου απαιτήσω αυτό το πράγμα. Όπως εγώ ελευθέρωσα εσένα, έτσι και εσύ ζητώ να ελευθερώνης τον αδελφό σου τον Εβραίο, που τυχόν θα πουληθή ως δούλος σ' εσένα.

«Κριτάς και γραμματοεισαγωγείς ποιήσεις σε αυτό εν ταις πόλεσί σου, αις Κύριος ο Θεός σου δίδωσί σοι, κατά φυλάς, και κρινούσι τον λαόν κρίσιν δικαίαν»[10]. Δηλαδή, θα εγκαταστήσης δικαστές και διδασκάλους στις πόλεις σου, τις οποίες θα σου δώση ο Θεός μεθαύριο, όταν κληρονομήσετε την γη της επαγγελίας. Κάθε φυλή θα έχη τους δικούς της κριτές και διδασκάλους. Θα κρίνουν τον λαό με δίκαιη κρίσι.

«Ουκ εκκλινούσι κρίσιν, ουδέ επιγνώσονται πρόσωπον ουδέ λήψονται δώρον· τα γαρ δώρα αποτυφλοί οφθαλμούς σοφών και εξαίρει λόγους δικαίων»[11]. Δηλαδή, δεν θα κοιτούν ποιος είναι πλούσιος, ποιος είναι μεγάλος, ποιος είναι σπουδαίος και ποιος είναι φτωχός. Δεν θα κοιτούν πρόσωπα. Θα είναι απροσωπόληπτοι στις κρίσεις τους, στις δίκες τους. Ούτε θα πάρουν ποτέ το παραμικρό δώρο. Διότι τα δώρα τυφλώνουν τους οφθαλμούς και των σοφών ακόμη και διαστρέφουν τα λόγια των δικαίων. Γι' αυτό ποτέ οι κριτές και οι διδάσκαλοι δεν θα πάρουν δώρο.

«Δικαίως το δίκαιον διώξη»[12]. Δηλαδή, με δίκαιο τρόπο θα επιδιώξης το δίκαιό σου. Όχι, επειδή έχεις δίκαιο, θα μετέλθης κάθε μέσο νόμιμο ή παράνομο για να επιτύχης το δίκαιό σου. Και δίκαιο να έχης, με δίκαιο τρόπο θα επιδιώξης το δίκαιό σου.

Δεν ξέρω αν η σύγχρονη νομοθεσία, οι σημερινοί κώδικες της Ποινικής Δικονομίας, τα λέγουν καλύτερα από ό,τι τα είπε ο Μωϋσής πριν από 3.500 χρόνια περίπου.

«Εάν δε οικοδομήσης οικίαν καινήν, και ποιήσεις στεφάνην τω δώματί σου· και ου ποιήσεις φόνον εν τη οικία σου, εάν πέση ο πεσών απ' αυτού» [13]. Και οικοδομικούς ακόμη κανονισμούς είχε η Παλαιά Διαθήκη. Λέγει: Όταν κτίξης καινούργιο σπίτι, θα φτιάξης ένα τοιχάκι μικρό επάνω στο δώμα, για να μην πέση κανείς από εκεί και γίνη φόνος στην οικία σου. Και γι' αυτά ακόμη προνοούσε ο Μωσαϊκός νόμος.

«Ουκ αροτριάσεις εν μόσχω και όνω επί το αυτό!»[14]. Δηλαδή, απαγορεύεται να κάνης ζευγάρι, να οργώσης τα κτήματά σου με δύο ζώα που θα είναι ανόμοια. Με βόδι και με ένα όνο (γάιδαρο). Γιατί; Διότι άλλο είναι το ανάστημα του βοδιού και άλλο το ανάστημα του όνου. Άλλες είναι οι δυνάμεις του βοδιού και άλλες οι δυνάμεις του όνου. Δεν πρέπει, λοιπόν, να καταπιέσης, θα λέγαμε, το καημένο το γαϊδουράκι, βάζοντάς το στο ζευγάρι μαζί με το βόδι. Τόση φροντίδα και για τα ζώα! Βεβαίως, παραδείγματα ήσαν αυτά για τους ανθρώπους. Αλλ' έφθανε και σ' αυτή την λεπτομέρεια ακόμη να λέγη: Ούτε τα ζώα σου δεν θα καταπιέσης. Δεν θα κάνης άνιση κατανομή του φορτίου, άνιση κατανομή των βαρών ούτε στα ζώα σου, πολύ περισσότερο στους ανθρώπους.

Σήμερα, λοιπόν, ανακαλύφθηκε η ισότητα; Ο Μωϋσής, 3.500 περίπου χρόνια πριν, ενδιαφερόταν ακόμα και για τα ζώα. Αλλά δυστυχώς την Παλαιά Διαθήκη, που παραγγέλλει πριν από χιλιάδες χρόνια τέτοια πράγματα, την έχουμε κλειστή. Δεν διαβάζουμε την Αγία Γραφή ούτε εμείς οι Χριστιανοί, συγχωρέσατέ με για την έκφραση, για να «βουλώσουμε» τα στόματα μερικών «έξυπνων».

«Ουκ ενεχυράσεις μύλον, ουδέ επιμύλιον, ότι ψυχήν ούτος ενεχυράζει»[15]. Επιτρεπόταν να δώσουν άλλα ενέχυρα και επιτρεπόταν να λάβη κάποιος άλλο ενέχυρο. Ποτέ, όμως, τον μύλο και το επιμύλιο, δηλαδή την πάνω και την κάτω πλάκα του μύλου. Τότε, στην αγροτική ζωή, καθένας είχε τον μύλο του και άλεθε το σιτάρι του. Δεν θα δεχθής, λέγει το Δευτερονόμιο, ποτέ ενέχυρο τον μύλο και το επιμύλιο. Διότι, όταν σου δώση τον μύλο του, είναι σαν να σου δίνη την ζωή του. Πως θα αλέση το σιταράκι του, να βγάλη λίγο αλεύρι, να φτιάξη ψωμί, να ζήση αυτός και η γυναίκα του και τα παιδιά του; Ποτέ δεν θα δεχθής ενέχυρο τον μύλο και το επιμύλιο. Αν σου δώση κάτι άλλο, κράτησέ το. Αν έχη κάποιος, θα λέγαμε σήμερα, κόσμημα, αυτό μπορείς να το κρατήσεις. Ποτέ, όμως, αυτό που του είναι απολύτως απαραίτητο.

«Ουκ απαδικήσεις μισθόν πένητος και ενδεούς εκ των αδελφών σου ή εκ των προσηλύτων των εν ταις πόλεσί σου. Αυθημερόν αποδώσεις τον μισθόν αυτού, ουκ επιδύσεται ο ήλιος επ' αυτώ, ότι πένης εστί και εν αυτώ έχει την ελπίδα· και καταβοήσεται κατά σου προς Κύριον, και έσται εν σοι αμαρτία»[16]. Δηλαδή, δεν θα αδικήσης στον μισθό τον φτωχό, είτε είναι αυτός αδελφός σου Ισραηλίτης, είτε είναι προσήλυτος – εννοεί από άλλους λαούς – και έχει ασπασθή την ιουδαϊκή θρησκεία. Και όχι μόνο δεν θα τον αδικήσης, να του δώσης ολιγώτερο από ό,τι πρέπει, αλλά θα τον αμείψης αυθημερόν· την ίδια ημέρα θα του δώσης το μεροδούλι του. Αυτός είναι φτωχός, στο ημερομίσθιό του έχει την ελπίδα του, από αυτό περιμένει να ζήσει. Αν του το καθυστερήσης εσύ, πως θα ζήσει; Δεν επιτρέπεται να καθυστερήσης, έστω και για μία ημέρα, το ημερομίσθιο του φτωχού εργάτη που εργάζεται σε σένα. Αν το κάνης αυτό, θα βοήση με αγανάκτησι προς τον Θεό και θα είναι αμαρτία μεγάλη εναντίον σου.

«Ουκ αποθανούνται πατέρες υπέρ τέκνων και οι υιοί ουκ απόθανούνται υπέρ πατέρων. Έκαστος εν τη εαυτού αμαρτία αποθανείται»[17]. Δηλαδή, δεν έχουμε συλλογική ευθύνη, δεν έχουμε οικογενειακή ευθύνη. Αυτά λέγονται 1.500 χρόνια περίπου προ Χριστού! Εάν φταίξη ο πατέρας, δεν θα τιμωρηθή το παιδί. Δεν θα το πιάσετε το παιδί να το βάλετε φυλακή, ή να του βάλετε πρόστιμο ή οτιδήποτε άλλο, διότι έφταιξε ο πατέρας του. Και αν φταίξη το παιδί, δεν θα βάλετε τον πατέρα φυλακή. Καθένας θα τιμωρήται δια θανάτου, αν χρειάζεται, αν είναι βαρύ το παράπτωμά του, αλλά για την δική του αμαρτία, για το δικό του παράπτωμα.

«Ουκ εκκλινείς κρίσιν προσηλύτου και ορφανού και χήρας. Ουκ ενεχυράσεις ιμάτιον χήρας. Και μνησθήση ότι οικέτης ήσθα εν γη Αιγύπτω και ελυτρώσατό σε Κύριος ο Θεός σου εκείθεν· δια τούτο εγώ σοι εντέλλομαι ποιείν το ρήμα τούτο»[18]. Δηλαδή, δεν θα παραβιάσης το δίκαιο του προσηλύτου, του ορφανού και της χήρας. Ούτε θα δεχθής σαν ενέχυρο το ιμάτιο μιας χήρας γυναίκας, που δεν έχει άλλες προσόδους και είναι φτωχή. Να θυμηθής ότι και εσύ ήσουν δούλος στην Αίγυπτο και ο Κύριος σε λύτρωσε από την δουλεία των Φαραώ και, επομένως, έχει δικαίωμα ο Κύριος να σου τα ζητή αυτά.

«Εάν δε αμήσης αμητόν εν τω αγρώ σου και επιλάθη δράγμα εν τω αγρώ σου, ουκ αναστραφήση λαβείν αυτό. Τω προσηλύτω και τω ορφανώ και τη χήρα έσται, ίνα ευλογήση σε Κύριος ο Θεός σου εν πάσι τοις έργοις των χειρών σου»[19]. Εάν θερίζης τον αγρό σου και λησμονήσης

δράγμα (θημωνιά) στο χωράφι σου, δεν θα επιστρέψης να το πάρης. Αυτό δεν είναι δικό σου· ανήκει στον προσήλυτο, στον ορφανό και στην χήρα. Σου αρκούν αυτά τα οποία θέρισες. Και αν χάσης λίγα δράματα, λίγες θημωνιές, ο Θεός θα σε ευλογήση πολλαπλασίως σε κάθε έργο των χειρών σου.

«Εάν δε ελαιολογής, ουκ επαναστρέψεις καλαμήσασθαι τα οπίσω. Τω προσηλύτω και τω ορφανώ και τη χήρα έσται και μνησθήση ότι οικέτης ήσθα εν γη Αιγύπτω· δια τούτο εγώ σοι εντέλλομαι ποιείν το ρήμα τούτο»[20]. Δηλαδή, όταν μαζεύης τις ελιές σου, δεν θα γυρίσης να μαζέψης και αυτά τα λίγα τα οποία έμειναν· το κοκολόι, που λέμε σήμερα, τις ελιές που πέφτουν μακρυά. Αυτά ανήκουν στον προσήλυτο, στον ορφανό και στην χήρα. Δεν είναι δικά σου. Θυμήσου ότι και εσύ ήσουν δούλος στην Αίγυπτο. Γι' αυτό σου ζητώ να κάνης αυτά τα πράγματα. Να δείχνης και εσύ τώρα ευσπλαγχνία για τους φτωχούς.

«Εάν δε τρυγήσης τον αμπελώνα σου, επανατρυγήσεις αυτόν τα οπίσω σου. Τω προσηλύτω και τω ορφανώ και τη χήρα έσται και μνησθήση ότι οικέτης ήσθα εν γη Αιγύπτω»[21]. Δηλαδή, δεν θα γυρίσης να μαζέψης και ό,τι ξέχασες, τα μικρά σταφυλάκια, αυτά τα οποία κρύβονται κάτω από τα φύλλα, τα τσάμπουρα όπως λέμε. Αυτά ανήκουν στον προσήλυτο, στον ορφανό και στην χήρα. Όταν έφευγαν αυτοί, πήγαιναν μετά οι χήρες και τα ορφανά και τα μάζευαν αυτά για να ζήσουν. Επαναλαμβάνει συνεχώς το ότι ήταν κάθε Ισραηλίτης δούλος στην Αίγυπτο, για να θυμούνται σε ποια κατάστασι ήσαν. Ήσαν δούλοι, πάμπτωχοι· τους καταδυνάστευαν οι Αιγύπτιοι. Σκέψου ότι εγώ σε έβγαλα από την δουλεία των Αιγυπτίων· μη γίνης εσύ τώρα σκληρός και ανελεήμων προς τους αδελφούς σου,

Ποιος σήμερα θα πάη στο χωράφι του άλλου να πάρη δράγματα τα οποία ξέχασε εκείνος, και δεν θα κινδυνεύση να σταλή στον Εισαγγελέα από τον ιδιοκτήτη του κτήματος; Ποιος θα πάη να μαζεύση τις ελιές που πέφτουν μακρυά, και δεν θα κινδυνεύση να δικασθή; Ποιος θα πάη να πάρη τα τσάμπουρα που ξέχασε ο ιδιοκτήτης στο αμπέλι, και δεν θα κατηγορηθή για κλοπή; Στην εποχή του Μωϋσέως αυτά ήταν νόμιμα. Ήταν δικαιώματα κεκτημένα του φτωχού, της χήρας και του προσηλύτου.

«Ου φιμώνεις βουν αλωνόντα»[22]. Τότε δεν είχαν μηχανήματα και αλώνιζαν με τα βόδια. Πατούσαν πάνω στις θημωνιές και έτριβαν το σιτάρι. Μερικοί έθεταν φίμωτρο μήπως τους φάη και μερικά στάχια το βόδι. Δεν είναι σωστό αυτό που κάνεις, λέγει ο Θεός δια του Μωϋσέως· θα πάρη τον κόπο του το βόδι που αλωνίζει· θα το αφήνης την ώρα που

αλωνίζει να παίρνη μερικά δράγματα να τρώη· κόπος του είναι. Κατά γράμμα, βέβαια, για τα ζώα τα έλεγε αυτά ο Μωϋσής· κατά πνεύμα όμως, όπως τονίζει ο απόστολος Παύλος[23], **γράφτηκαν για μας: Δεν μπορεί έναν άνθρωπο, που μας εργάζεται, να μη του δώσουμε όσα του είναι απαραίτητα, όσα χρειάζεται, όσα του ανήκουν.** Αφού δεν επιτρέπεται ούτε το βόδι που αλωνίζει να το φιμώνουμε και να μη το αφήνουμε να φάη από το σιτάρι που αλωνίζει.

«Ουκ έσται εν τω μαρσίππω σου στάθμιον και στάθμιον, μέγα ή μικρόν. Ουκ έσται εν τη οικία σου μέτρον και μέτρον, μέγα ή μικρόν»[24]. Δηλαδή, στον σάκκο σου δεν θα έχης δύο εοδών δράμια, αλλά μικρά και άλλα μεγάλα. **Δεν θα ψευτίζης το ζύγι.** Δεν θα έχης στο σπίτι σου δύο μέτρα διαφορετικά. Αλλοιώς να μετράς την μία φορά, αλλοιώς να μετράς την άλλη. «Στάθμιον αληθινόν και δίκαιον έσται σοι, και μέτρον αληθινόν και δίκαιον έσται σοι, ίνα πολυήμερος γένη επί της γης, ης Κύριος ο Θεός σου δίδωσί σοι εν κλήρω»[25]. Θα έχης τα σωστά δράμια και τα σώστα μέτρα. Όχι ψευτικά. Και αν τα εφαρμόσης αυτά, ο Θεός θα σου δώση πολλά χρόνια ζωής στην γη της επαγγελίας, στην οποία μετά από λίγο θα εισέλθης.

«Επικατάρατος ο μετατιθείς όρια του πλησίον· και ερούσι πας ο λαός γένοιτο»[26]. Δηλαδή, να είναι καταραμένος όποιος αλλάζει τα σύνορα του γείτονά του. Και όλος ο λαός θα φωνάξη, γένοιτο, ναι, να είναι καταραμένος από τον Θεό αυτός που τολμά να αλλάξη τα σύνορα και να καταπατή το χωράφι του γείτονά του.

«Επικατάρατος ο πλανών τυφλόν εν οδώ· και ερούσι πας ο λαός· γένοιτο»[27]. Δηλαδή, καταραμένος να είναι εκείνος που παραπλανά κάποιον τυφλό και δεν του δείχνει τον αληθινό δρόμο. Για οποιονδήποτε λόγο, είτε γιατί θέλει να τον εμπαίξη, είτε γιατί είναι εχθρός του, είτε για οποιονδήποτε άλλο λόγο. Και όλος ο λαός θα φωνάξη, ναι, είναι κατάραμένος αυτός που θα κάνη αυτό το πράγμα.

«Επικατάρατος ος αν εκκλίνη κρίσιν προσηλύτου και ορφανού και χήρας· και ερούσι πας ο λαός· γένοιτο»[28]. Δηλαδή, επικατάρατος να είναι εκείνος που παραβιάζει το δίκαιο, που δεν αποδίδει το δίκαιο του προσηλύτου, του ορφανού και της χήρας και κοιτάζει να δώση το δίκαιο στον αντίδικό τους, που μπορεί να είναι πλούσιος ή άρχοντας ή κάτι άλλο. Και όλος ο λαός θα φωνάξη, ναι, να είναι καταραμένος από τον Θεό αυτός που θα κάνη αυτό το πράγμα.

Δεν είναι φυσικά δυνατόν να αναπτύξουμε ολόκληρη την κοινωνική διδασκαλία της Παλαιάς Διαθήκης. Ένα δειγματολόγιο έδωσα, για να

δήτε πόσα πράγματα μας έχει διδάξει ο Θεός στην κοινωνική δικαιοσύνη, σε θέματα ισότητας, σε θέματα δικαίου, σε θέματα ορθής κρίσεως, ήδη 1.500 χρόνια περίπου προ Χριστού. Δεν περιμέναμε, λοιπόν, τους νεωτέρους να έλθουν να μας τα διδάξουν αυτά.

Αν εφαρμόζουμε τα όσα για την κοινωνική δικαιοσύνη παραγγέλλει η Παλαιά Διαθήκη, μας είναι υπεραρκετά. Οι νομοθεσίες των κρατών, εάν εφήρμοζαν αυτά τα οποία λέγει η Παλαιά και η Καινή Διαθήκη ως βάσεις, ίσως δεν θα είχαν ανάγκη άλλων νόμων.

Παραπομπές

- [1] Δευτερ. 15, 7.
- [2] Δευτερ. 15, 8.
- [3] Δευτερ. 15, 9.
- [4] Δευτερ. 15, 10.
- [5] Δευτερ. 15, 11.
- [6] Δευτερ. 15, 12.
- [7] Δευτερ. 15, 13.
- [8] Δευτερ. 15, 14.
- [9] Δευτερ. 15, 15.
- [10] Δευτερ. 16, 18.
- [11] Δευτερ. 16, 19.
- [12] Δευτερ. 16, 20.
- [13] Δευτερ. 22, 8.
- [14] Δευτερ. 22, 10.
- [15] Δευτερ. 24, 6.
- [16] Δευτερ. 24, 14-15.
- [17] Δευτερ. 24, 16.
- [18] Δευτερ. 24, 17-18.
- [19] Δευτερ. 24, 19.
- [20] Δευτερ. 24, 20.
- [21] Δευτερ. 24, 21-22.
- [22] Δευτερ. 25, 4.
- [23] Α' Κορ. 9, 9-10.
- [24] Δευτερ. 25, 13-14.
- [25] Δευτερ. 25, 15.
- [26] Δευτερ. 27, 17

[27] Δευτερ.27, 18.

[28] Δευτερ. 27, 19.

**Κοινωνική διδασκαλία στο Δευτερονόμιο (Παλαιά Διαθήκη).
http://www.oodegr.com/oode/grafi/pd/defteron_koin1.htm.
Ομιλία του γέροντα Επιφανείου Θεοδωροπούλου, σχετικά με την
κοινωνική διδασκαλία στο βιβλίο αυτό της Π.Δ.**

Πηγή : <https://impantokratoros.gr>